

32 043 Toekomst pensioenstelsel

Nr. 710 Brief van de minister van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 mei 2026

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is ingevoerd om het pensioenstelsel persoonlijker en transparanter te maken en om het pensioen meer te laten aansluiten bij de veranderende arbeidsmarkt. Ook moet de Wtp eerder perspectief bieden op een koopkrachtig pensioen. Deze doelstellingen staan in onderlinge relatie met elkaar en kunnen niet los van elkaar worden gezien. Dat betekent dat deze doelen elkaar kunnen versterken, maar ook dat er afruilen kunnen zijn tussen deze doelen.

Tijdens de wetsbehandeling van de Wtp is aangegeven dat het nieuwe pensioenstelsel eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen biedt ten opzichte van het oude pensioenstelsel. Ten opzichte van het oude pensioenstelsel bieden de pensioencontracten van de Wtp diverse nieuwe opties om het inflatiepatroon te volgen waar de pensioenfondsen gebruik van kunnen maken. Bijvoorbeeld door toedelingsregels, de inzet van de solidariteits- of risicodelingsreserve, een vaste afslag van het projectierendement en het directe beschermingsrendement met inflatiegerelateerde beleggingsproducten. Sociale partners hebben de wettelijke ruimte om daarin samen met pensioenfondsbesturen en deelnemersvertegenwoordigingen binnen het pensioenfonds verantwoorde keuzes te maken binnen hun pensioenregeling. Ook bij gebruik van deze instrumenten geldt dat er altijd sprake is van een afruil, bijvoorbeeld meer kans op verhoging van pensioen maar wel groter risico op verlaging of verhoogde complexiteit.

In de Kamerbrief van 9 juli jl. is toegezegd dat een kwantitatieve analyse zal worden gemaakt van de effecten van additionele koopkrachtinstrumenten¹. De Nederlandsche Bank (DNB) heeft deze kwantitatieve analyse gemaakt. Hiermee is een beter beeld verkregen van de mate waarin de pensioenuitkering de feitelijk gerealiseerde inflatie kan volgen bij deze varianten en de mate van ex-ante herverdeling die deze varianten tot gevolg kunnen hebben. Om inzicht te krijgen in zowel het risico als het rendement is nagegaan wat de impact is op de mediane en pessimistische reële uitkering en in hoeverre sprake is van vermogensaanpassingen

¹ Kamerstukken II 2024/25, 36578, nr.31.

achteraf als uitkomst van deze varianten. Bij het bieden van additionele koopkracht aan gepensioneerden geldt dat er nooit sprake is van een zogeheten 'free lunch'.

Dit betekent dat er kosten of risico's tegenover kunnen staan zoals ex-ante herverdelingseffecten, een lagere startuitkering of meer risico tijdens de opbouw- en/of uitkeringsfase.

Vooraf is gezamenlijk met Pensioenakkoordpartijen gesteld dat eventuele additionele koopkrachtvarianten moeten voldoen aan de volgende randvoorwaarden:

1. De varianten moeten niet leiden tot een heropening van discussies tussen generaties.
2. Zij moeten geen financiële gevolgen hebben voor werkgevers en geen budgettaire gevolgen voor de overheidsbegroting.
3. Het draagvlak van Pensioenakkoordpartijen mag niet wegvallen. Veranderingen van het contract ten opzichte van het feitelijke contract dat sociale partners hebben afgesproken in de transitie moet op draagvlak kunnen rekenen.
4. De varianten hebben een substantiële impact op de koopkracht van deelnemers. Er wordt in kaart gebracht in welke mate de variant of de combinatie van varianten ervoor zorgt dat de uitkering de feitelijke inflatie beter kan volgen ten opzichte van het wettelijk beschikbare koopkrachtinstrumentarium.
5. De varianten dienen uitvoerbaar te zijn voor de pensioensector en mogen geen grote uitvoeringskosten met zich meebrengen.
6. De varianten moeten logisch, intuïtief begrijpelijk en daarmee uitlegbaar zijn.
7. De varianten mogen niet leiden tot vertraging van de pensioentransitie.

Bij de kwantitatieve analyse zijn de experts die eerder betrokken waren bij het opstellen van de varianten betrokken geweest als klankbordgroep. Als een variant tot stand is gekomen via één van de experts, dan zijn het model en de aannames van deze variant in overleg met deze experts vastgesteld.

Daarna is door het ministerie van SZW, in afstemming met de sociale partners een eerste kwalitatieve analyse verricht over de uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid van de vier varianten. De analyse is inmiddels afgerond en de uitkomsten worden hieronder behandeld.

Resultaten analyse

Uit de analyse kunnen vier conclusies worden getrokken:

1. De nieuwe premieovereenkomsten uit de Wtp bieden middels de basisvariant reeds meer perspectief op een koopkrachtig pensioen dan het oude stelsel, met name door de mogelijkheden van de solidariteitsreserve.
2. De additionele instrumenten die voorgesteld zijn hebben elk hun voor- en nadelen en er kan geen eenduidige voorkeur worden uitgesproken voor een specifieke variant. Ook ten aanzien van de uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid van de diverse varianten, kan niet worden geconcludeerd dat een van deze voorgestelde varianten evident beter is dan een andere variant, of dat ze beter zijn dan het huidige instrumentarium onder de Wtp.
3. Meer inflatiebescherming zonder extra premie-inleg kan alleen bereikt worden door meer beleggingsrisico te nemen, een lagere startuitkering te ontvangen, spreiding van vermogen door de tijd of meer ex-ante herverdeling met andere generaties binnen het fonds ten opzichte van het huidig instrumentarium, waarbij grotere ex-ante herverdeling met andere generaties het risico heeft van hernieuwde generatiediscussies.
4. De uitkomsten van de analyses voor de verschillende varianten zijn afhankelijk van hun verdere invulling. Er zijn immers veel aanpassingen binnen de varianten mogelijk die andere uitkomsten tot gevolg zullen hebben en/ of effecten kunnen mitigeren. Er zal altijd een afruil zijn tussen het beter volgen van de feitelijke inflatie en meer beleggingsrisico, een lagere startuitkering of meer herverdeling (met jezelf of met anderen). Mogelijke aanpassingen binnen de varianten zullen altijd getoetst moeten worden op hun uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid in de praktijk.

Uitvoeringspartijen in de pensioensector zijn het best gepositioneerd om de varianten en diverse denkbare modaliteiten te toetsen op uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid. De uitvoeringspartijen zijn ook beter in staat om de praktische uitwerking van deze varianten verder te onderzoeken. Daarmee ligt het voor de hand dat de pensioensector hier het initiatief neemt. Onder coördinatie van de Pensioenfederatie zal hier verder vorm aan gegeven worden binnen de eerdergenoemde randvoorwaarden. Om dit op een degelijke manier te doen is ruime tijd nodig. Het ministerie zal de Kamer begin volgend jaar hierover een stand van zaken geven. De uiteindelijke resultaten en

aanbevelingen van deze initiatieven zullen worden meegenomen in de evaluatie van de Wtp.

Inflatie inzichtelijk

Tenslotte is toegezegd om met betrokken partijen in gesprek te gaan over hoe pensioenuitvoerders inzichtelijk kunnen maken aan sociale partners en deelnemers wat de kans is dat in de pensioenregeling de pensioenuitkering naar verwachting de inflatie bijhoudt in de uitkeringsfase. Bestuurders van pensioenfondsen moeten in staat zijn om aan hun deelnemers uit te leggen wat de keuzes in de vormgeving en uitvoering van de pensioenregeling betekenen voor de kans op verlaging van de uitkering en voor de mate waarin de regeling naar verwachting de koopkracht kan bijhouden. Voor deelnemers kan het toegevoegde waarde hebben als zij kennis kunnen nemen van de betekenis en onderbouwing van beslissingen van het pensioenfondsbestuur over de pensioenregeling voor koopkracht en pensioenzekerheid.

Pensioengerechtigden krijgen al informatie over hun eigen pensioen in reële termen over tien jaar. Zij zien hierbij hoe hoog het pensioenbedrag in reële termen naar verwachting zal zijn over 10 jaar. Dat geeft deze groep een goede indicatie in hoeverre de koopkracht wordt bijgehouden. In het licht van bovenstaande is het een open vraag of, en zo ja, hoe deze informatie ook kan worden gegeven aan nog actieve deelnemers zonder de indruk te wekken dat sprake is van een reële doelstelling. Een aandachtspunt hierbij is dat het tonen van extra informatie, naast de bestaande informatie, kan leiden tot een te grote hoeveelheid aan informatie en verwarring over bestaande communicatie. Daarom zal de pensioensector in de komende periode onderzoeken en in de praktijk toetsen hoe dergelijke communicatie het best kan worden vormgegeven. Naast informatie over de bestuurlijke afweging rondom koopkracht en bijvoorbeeld beleggingsbeleid en risicohouding, gaat het ook over welke informatie (en hoeveel) relevant is en te verwerken is voor deelnemers.

Ik wil dit combineren met een bredere evaluatie van de informatievereisten over premiereregelingen. Uitkomsten hiervan zullen meegenomen worden in de Wtp-evaluatie. De Kamer zal hierover in 2028 worden geïnformeerd.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vrijlbrief